

ע"פ 3619/14 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

ע"פ 3619/14 - א'

לפני: כבוד השופט צ' זילברטל

המבקש: פלוני

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשה לעיכוב ביצוע גזר דינו של בית המשפט המחוזי
באר-שבע בתפ"ח 28161-08-10 שניתן ביום
27.4.2014 על-ידי כב' השופטים ר' יפה-כץ, א' ואגו וי'
צלוקובניק

תאריך הישיבה: כ"ה באייר התשע"ד (25.05.14)

בשם המבקש: עו"ד נועם בונדר
בשם המשיבה: עו"ד יעל שרף

החלטה

1. בקשה לעיכוב ביצוע גזר דינו של בית המשפט המחוזי בבאר-שבע (כב' השופטים ר' יפה-כץ, א' ואגו וי'
צלוקובניק) מיום 27.4.2014 בתפ"ח 28161-08-10. בגדרו נגזרו על המבקש, אשר הורשע במספר רב של עבירות מין
במשפחה, שבע וחצי שנות מאסר בפועל; שנת מאסר על תנאי, כשהתנאי הוא שלא יורשע בעבירה מסוג פשע למשך
שלוש שנים מיום שחרורו, ופיצוי למתלוננת בסך 50,000 ש"ח.

2. בכתב האישום יוחסו למבקש בין היתר עבירות אינוס, מעשים מגונים והתעללות מינית בקטינה, אותן ביצע בנכדתו בעת שהייתה בת 5 (להלן: המתלוננת). על פי המתואר בו, החל מחודש פברואר 2010 ביצע המבקש מעשים מיניים במתלוננת בהזדמנויות שונות בהן היא שהתה בביתו. בין היתר, נהג המבקש להסיר את תחתוניה של המתלוננת וללקק את איבר מינה בניגוד לרצונה, ואף נהג לבקש ממנה לגעת באיבר מינו. בהזדמנות אחת החדיר המבקש את לשונו אל תוך איבר מינה של המתלוננת בניגוד להסכמתה. לעיתים ביצע המבקש את המעשים בשעה שהמתלוננת ישנה, והמשיך במעשיו אף כשהיא התעוררה והביעה התנגדות. בהזדמנויות אחרות חיכך המבקש את איבר מינו באיבר מינה של המתלוננת חרף התנגדותה, או שהיה ניגש אליה ומחכך את אצבעותיו באיבר מינה. בהמשך למתואר נהג המבקש לאיים על המתלוננת כי יכה אותה אם תספר לאחרים על מעשיו. בשל האמור יוחסו למבקש עבירת מין במשפחה (אינוס) לפי סעיף 351(א) בנסיבות סעיף 345(ב)(1) ו-345(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); עבירות מין במשפחה (מעשים מגונים) לפי סעיף 351(ג)(2) בנסיבות סעיף 348(ב), 345(ב)(1) ו-345(א)(1) לחוק; עבירות התעללות מינית בקטין לפי סעיף 368'ג' סיפא לחוק; עבירות איומים לפי סעיף 192 לחוק; ועבירות שיבוש מהלכי משפט לפי סעיף 244 לחוק.

3. בהכרעת הדין מיום 27.4.2014, הרשיע בית המשפט המחוזי את המבקש בעבירות המפורטות לעיל. בית המשפט המחוזי ציין, כי עובדות כתב האישום הוכחו מעבר לספק סביר, וזאת למעט פרט בודד בעבירה נלווית של איום על המתלוננת. הכרעת הדין התבססה בעיקרה על עדות המתלוננת בפני חוקרת ילדים, שנמצאה מהימנה וכבדת משקל, וכן על מספר ראיות סיוע, ביניהן עדויות על מצבה הנפשי והתנהגותה של המתלוננת בתקופת ביצוע העבירות. בתוך כך, דחה בית המשפט את גרסת המבקש, אשר כפר במעשים וגרס כי המתלוננת שיקרה על רקע יחסים משפחתיים עכורים של המבקש עם אביה ובני משפחתו.

4. בגזר הדין נגזרו על המבקש העונשים המפורטים לעיל. בקביעת העונש התחשב בית המשפט המחוזי באמור בחוות הדעת של מעריך המסוכנות אשר הוגשה לפי סעיף 6 לחוק הגנה על הציבור מפני ביצוע עבירות מין, התשס"ו-2006, ממנה עלה כי המבקש הוא אדם בעל רקע פסיכיאטרי והתמכרותי הסובל מתסמינים נפשיים ואף ביצע ניסיונות אובדניים שבגינם הוא אושפז, וכי רמת המסוכנות המינית הנשקפת ממנו היא בינונית-נמוכה. כן ניתן משקל לעברו הפלילי של המבקש, אשר לחובתו הרשעה קודמת בעבירת איומים. לאחר שניתנה התייחסות גם לתסקיר נפגעת הקרבן, וכן התייחסות לחומרת מעשי המבקש, קבע בית המשפט המחוזי כי מתחמי הענישה הראויים בנסיבות הם בין 7-10 שנות מאסר בעבירת האינוס, בין 4-7 שנות מאסר בכל אחת מעבירות המעשים המגונים ובין 6-12 חודשי מאסר בגין עבירות האיומים ושיבוש מהלכי משפט. אשר לעונש בתוך מתחם הענישה נקבע, כי יש לזקוף לזכותו של המבקש את נסיבותיו האישיות, מצבו הרפואי, העובדה כי מדובר בהרשעה ראשונה בעבירת מין ואת תקופות המעצר וחלופת המעצר בהן היה נתון. מנגד צוינו הכפירה הממושכת במיוחס לו, עמידתו על ניהול הוכחות ועצם כך שהוא לא נטל אחריות על המעשים או הביע חרטה. בתוך כך, עוכב ביצוע העונש עד ליום 25.5.2014, ובהחלטת מיום 21.5.2014 הוריתי על עיכוב ביצוע עד להחלטה בבקשה.

הבקשה

5. המבקש הגיש ערעור על פסק הדין ובצדו הוגשה הבקשה דנא. לשיטת המבקש, יש בפיו טענות טובות בערעור,

הן כלפי הכרעת הדין והן כלפי גזר הדין. המבקש סבור כי קיימות שגיאות בהכרעת הדין, אשר מקורן בניתוח מוטעה של חומר הראיות והערכת העדויות. לעמדתו, במצב דברים זה, להבדיל ממצב של התרשמות ישירה מהעדים (למצער ביחס לעדות המתלוננת), אין מניעה כי ערכאת הערעור תתערב בממצאי המהימנות והעובדה שנקבעו. בהודעת הערעור המפורטת, המחזיקה 45 עמודים, נטען, בין היתר, כי חקירת המתלוננת בידי חוקרת הילדים הותירה סימני שאלה לא מעטים להם לא ניתן מענה, אשר התשובה שניתנה להם על-ידי בית המשפט התבססה לעיתים על השערות וסברות. בערעור נטען כלפי האפשרות לסמוך על עדות המתלוננת בהתחשב בתשובותיה לשאלות שונות שברור כי אינן תואמות את המציאות. עוד נטען כי בית המשפט המחוזי לא התמודד עם ראיות שלכאורה הצביעו על יחס חיובי של המתלוננת כלפי המבקש לאחר המועד בו בוצעו העבירות כלפיה, בניגוד לעדויות אחרות שבהן נטען לקשיים שונים אצל המתלוננת שהתעוררו בעקבות המעשים. עוד נטען לאפשרות שהמתלוננת מבקשת לרצות את אביה, שיש לו סכסוך קשה עם אמה, בתו של המבקש, ממנה נפרד; כמו גם להשפעות האב על עדות המתלוננת בפני חוקרת הילדים. המבקש מקדיש חלק משמעותי מערעורו לטענה הנוגעת לכך שלמעשה כלל לא ברור האם בוצעו במתלוננת מספר מעשים מגונים, מעבר לפרשה שהתרחשה ביום הולדתה בתחילת פברואר 2010, בין היתר נוכח דברי המתלוננת לפיהם המעשה האחרון בוצע במועד זה. המבקש טוען כי בידו לשכנע כי לא נמצאו ראיות סיוע בעלות משקל וכי ההיתכנות לביצוע המעשים בדירתו הקטנה של המבקש בה שהתה גם רעייתו היא נמוכה. בנוסף, המבקש סבור כי גם אם טענותיו לעניין חפותו לא יתקבלו, לא היה מקום להרשיעו באונס שכן יסודות עבירה זו לא הוכחו, אלא רק יסודותיה של עבירת מעשה מגונה.

אשר לעניין העונש סבור המבקש, כי הוא סוטה מרף הענישה הנוהג וכן מתעלם מנסיבותיו האישיות, גילו המבוגר, והעובדה ששהה קרוב לארבע שנים במעצר בית. המבקש מדגיש כי על פי חוות דעת רפואית אותה הוא צירף לבקשה, תוחלת חייו נכון להיום היא שנתיים ימים. הוא מבקש להתחשב בנתון זה אף לפני משורת הדין (במאמר מוסגר יוער כי בית המשפט המחוזי דחה בקשה לקבל את חוות הדעת האמורה). בצד זאת נטען כי העובדה שהמבקש הגיע לרוב הדיונים שהתקיימו בהליך, מעידה כי אין חשש להימלטות מאימת הדין.

6. בדיון שנערך לפניי שב בא כוח המבקש על עיקרי הדברים, והדגיש כי המבקש לא הפר את תנאי מעצר הבית בו שהה תקופה ממושכת מאד, וכי המסוכנות הנשקפת ממנו כאמור בתסקיר היא ברמה בינונית-נמוכה. כן הפנה בא כוח המבקש לפסיקה בגדרה ניתן עיכוב ביצוע במקרים דומים, אף כשהנסיבות הרפואיות היו קלות בהרבה. בא כוח המבקש טען עוד כי כיום אין נקודות מפגש בין המבקש למתלוננת, וכי במרבית הזמן נמצאת המתלוננת עם אמה בעיר אחרת מזו בה נמצא המבקש.

7. באת כוח המשיבה ביקשה שלא לעכב את ביצוע העונש. לשיטתה, סיכויי הערעור קלושים, שכן קביעותיה של חוקרת הילדים מבוססות היטב, עדות המתלוננת נמצאה ראויה לאמון ואף קיימות בתיק ראיות סיוע משמעותיות לעדות המתלוננת. בהקשר זה הוסיפה באת כוח המשיבה כי הכרעת הדין בוססה גם על קביעות מהימנות שמקורן בהתרשמות ישירה מעדויות (למשל, מעדות אביה של המתלוננת ומעדות המבקש). לגבי העונש ציינה באת כוח המשיבה כי מדובר בעונש קל יחסית לחומרת המעשים, והמדינה אף שוקלת לערער עליו. עוד נטען, כי על פי האמור בתסקיר קרבן העבירה קיימת משמעות לדחיית גזר הדין מבחינת המתלוננת. אשר לסוגיה הרפואית טענה באת כוח המשיבה כי ניתן לקבל מענה עליה גם בין כתלי הכלא, וכי היה על המבקש לפנות לשב"ס ולפתוח בהליך מיון מוקדם על מנת שהגורמים המקצועיים יוכלו לבחון האם מצבו הרפואי מאפשר טיפול על ידי שב"ס. דיון והכרעה

8. לאחר שמיעת הצדדים ועיון בבקשה הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות. כידוע, נקודת המוצא היא שנאשם אשר נגזר עליו עונש מאסר בפועל יחל בריצוי עונשו מיד לאחר מתן גזר הדין, ועיכוב ביצוע העונש יינתן רק

במקרים חריגים. בית משפט זה חזר לא אחת על השיקולים אותם יש לשקול במסגרת ההחלטה בבקשה לעיכוב ביצוע, בכללם טיב וסיכויי הערעור; משך תקופת המאסר; חומרת העבירה ונסיבותיה; עברו הפלילי של המבקש ונסיבותיו האישיות (ראו: ע"פ 111/99 שוורץ נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(2) 241 (2000)).

9. המבקש הפנה, כאמור, למספר החלטות בהן עוכב ביצועו של עונש מאסר לתקופה ממושכת אשר הושת בגין ביצוע עבירות מין חמורות הדומות באופיין לאלו שבענייננו. עיינתי באותן החלטות אך דומני כי לא ניתן להקיש מהאמור בהן למקרה הנוכחי. אמנם, קיימים מקרים בהם עוכב עונש מאסר לתקופה ממושכת שנגזר בגין הרשעה בביצוע עבירות מין (ראו למשל: ע"פ 3372/11 קצב נ' מדינת ישראל, פסקה 40 (18.5.2011) והאסמכתאות המפורטות שם; ע"פ 5382/11 פלוני נ' מדינת ישראל (22.8.2011)). ואולם, עיון באותם המקרים מלמד כי עיכוב הביצוע ניתן לנוכח נסיבותיו הפרטניות והייחודיות של כל מקרה ומקרה. למותר לציין כי בצד פסיקה זו ניתן להצביע גם על מקרים רבים הדומים באופיים לענייננו בהם לא עוכב עונש המאסר (ראו למשל: ע"פ 4327/12 פלוני נ' מדינת ישראל (13.6.2012); ע"פ 9209/12 פלוני נ' מדינת ישראל (29.1.2013) (להלן: עניין 9209/12)). הווה אומר, יש לבחון כל מקרה לגופו ולנסיבותיו, וכך גם את המקרה הנוכחי.

10. בענייננו, המבקש הורשע בין היתר בביצוע עבירת אינוס ועבירות מעשים מגונים בילדה בת חמש שנים בלבד. ההשלכות הקשות על המתלוננת תוארו גם בתסקיר שהוכן אודותיה ופורטו בגזר הדין, ויש לנתונים אלה משקל. לא ניתן להתעלם מפניית המתלוננת לבית המשפט, בלשונה-שלה, כפי שהיא מצוטטת בתסקיר נפגעת העבירה: "שהמשפט יגמר ויכניסו אותו לכלא ושלא אפחד יותר ואוכל לחיות בשקט". לכך מצטרף האינטרס הציבורי בביצוע מידי של גזר הדין, הכולל שיקולי הרתעה, אפקטיביות ההליך הפלילי ושמירה על אמון הציבור במערכת אכיפת החוק. המאסר הממושך אשר נגזר על המבקש, שבע וחצי שנות מאסר בפועל, שוקל אף הוא לעבר דחיית הבקשה. לעניין סיכויי הערעור - לכאורה מדובר בערעור הכולל טענות הראויות לבחינה ובוודאי שאין לשלול על הסף סיכויי טענה זו או אחרת להתקבל. אלא שבמבט-על, ומבלי שיהיה בכך משום קביעת עמדה נחרצת, הרושם המתקבל הוא שהמשוכה שבפניה ניצב המבקש אינה נמוכה.

אכן, למול שיקולים אלו ניתן למנות את נסיבותיו האישיות של המבקש, ביניהן את עצם העובדה כי אין לו הרשעות קודמות בתחום עבירות המין, וכמו כן (ובעיקר) את מצבו הרפואי הקשה, עליו אין חולק. אף על פי כן, דעתי היא כי אין בנסיבות אלה כשלעצמן כדי לעכב את תחילת ריצוי עונש המאסר (השוו: עניין 9209/12 לעיל, בגדרו דחתה השופטת ע' ארבל בקשה לעיכוב ביצוע, חרף כך שמצבו הרפואי של המבקש, בן 76, כלל נסיבות קשות וחריגות). נוכח האמור, ולאחר שקלול הנתונים המפורטים לעיל, מסקנתי היא כי אין להיעתר לבקשה.

11. אשר על כן הבקשה נדחת. המבקש לא השכיל לנצל את פרק הזמן שקצב לו בית משפט קמא כדי להניע תהליך של מיון מוקדם. ואולם, נוכח מצבו הרפואי וגם כדי לאפשר לגורמי שב"ס להיערך, ככל שנדרשת היערכות זו, לקליטת המבקש, יתייצב המבקש לריצוי עונשו ביום 25.6.2014 עד לשעה 10:00 בבית"ר דקל כשברשותו תעודת זהות. על המבקש לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיון מוקדם, עם ענף אבחון ומיון של שב"ס, טל. 08-9787377 או 08-9787336.

ניתנה היום, כ"ו באייר התשע"ד (26.5.2014).

שׁוֹפֵט
